

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 119 | 26 Eylül-2 Ekim 2022

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 52 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

26 Eylül: Eskişehir savcıları, İran'daki kadın hakları protestolarına destek vermek amacıyla gösteri düzenleyen bazı kişiler hakkında soruşturma başlattı.

27 Eylül: Mersin Valiliği, Kürt müzisyen Mem Ararat tarafından verilmesi planlanan bir konseri yasakladı.

30 Eylül: İstanbul'da polis, açlık grevindeki bir mahkuma destek amacıyla düzenlenen nöbet eylemine müdahale ederek iki kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

1 Ekim: İstanbul'da polis hasta mahkumlarla ilgili olarak düzenlenen bir gösteriye müdahale ederek dokuz kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

2 Ekim: Ankara'da polis, İran'daki kadın hakları protestolarına destek amacıyla düzenlenen bir gösteriye müdahale ederek dokuz kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

2 Ekim: Şırnak'ta polis, bir elektrik şirketine karşı düzenlenen protestolara katılan iki kişiyi gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

26 Eylül: Bir İstanbul mahkemesi, gazeteci Sabahattin Önkibar'ı, sosyal medyada cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla 11 ay 20 gün hapis cezasına mahkum etti.

26 Eylül: Bir mahkeme, muhalefet partisi mitinginde dergi satarken gözaltına alınan medya çalışanı Ramazan Dışarı'nın tutuklanmasına hükmetti. Dışarı, terör örgütü propagandası yapmak ve terör örgütüne finansman sağlamakla suçlanıyor.

26 Eylül: Bir İstanbul mahkemesi, bir otelle ilgili çeşitli iddialar içeren yedi haber, iki köşe yazısı ve üç tweete erişim engeli getirdi.

26 Eylül: Bir muhalefet partisinin sözcüsü olan Serkan Özcan, Merkez Bankası tarafından yapılan bir şikayet üzerine, bir televizyon programındaki sözlerinden dolayı ifadeye çağırıldı.

27 Eylül: Mersin'de polis 22 kişiyi sosyal medya paylaşımları nedeniyle gözaltına aldı.

28 Eylül: Bir İstanbul mahkemesi, Libya'da hayatını kaybeden bir istihbarat görevlisine ilişkin yaptığı haber nedeniyle tutuklanan ve yargılanan gazeteci Barış Terkoğlu'na tazminat ödenmesine hükmetti.

29 Eylül: İstanbul'da polis, sol görüşlü halk müziği grubu Grup Yorum'un beş üyesini gözaltına aldı.

29 Eylül: Şırnak'ta polis üç kişiyi sosyal medya paylaşımları nedeniyle gözaltına aldı.

30 Eylül: Medyadaki haberlerde, Adalet Bakanlığı tarafından Almanya'da yaşayan sürgün gazeteci Cevheri Güven'in iadesinin talep edileceği duyuruldu.

30 Eylül: Mersin'de polis, sosyal medyada terör örgütü propagandası yaptıkları suçlamasıyla dokuz kişiyi gözaltına aldı.

30 Eylül: Gümrük polisi, İtalyan gazeteci Giuseppe Acconcia'nın ülkeye girişini hakkında bir giriş yasağı olduğu gerekçesiyle engelledi.

1 Ekim: İstanbul'da polis, bir gösteriyi takip eden gazeteciler Hayri Tunç, Meral Danyıldız, Zeynep Kuray ve Rukiye Güzel'e fiziksel şiddet uyguladı.

2 Ekim: Van'da polis, bir basın toplantısını takip eden Hakan Yalçın adlı bir muhabire fiziksel saldırıda bulundu.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

29 Eylül: İstanbul Valiliği, bir LGBT yürüyüşü sırasında göstericilere fiziksel şiddet uygulanan polis şiddeti nedeniyle hakkında suç duyurusunda bulunulan polis amiri Hanifi Zengin hakkında soruşturma açılmasına izin vermedi.

KÜRT AZINLIK

27 Eylül: Ankara'daki bir üniversite kampüsünde bir grup saldırgan Kürtçe slogan attığı gerekçesiyle protestoculara saldırdı.

30 Eylül: Ankara savcıları, Kürt siyasetçi Semra Güzel hakkında iddianame hazırlayarak terörizm suçlamalarıyla 15 yıla kadar hapis cezası talep etti.

CEZAEVİ KOŞULLARI

26 Eylül: Bir Adana cezaevinde tutulan Fatih Özgür Aydın isimli bir mahkuma üç aydır ilaçlarının verilmediği haberleştirildi.

29 Eylül: Bir Diyarbakır cezaevinde tek kişilik bir hücrede tutulan Mustafa Murat Ayhan isimli bir mahkum intihar etti.

29 Eylül: Geçtiğimiz hafta annesiyle beraber cezaevine giren sekiz aylık Bahar Çulha adlı bir bebeğin hastalandığı ve ateşinin yükseldiği duyuruldu.

30 Eylül: Bir Çorum cezaevinde mahkumların kayıt oldukları üniversite derslerine katılmalarına izin verilmediği duyuruldu.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

27 Eylül: Türk hükümetinin 'gönüllü dönüş programı' kapsamında Suriye'ye dönen bazı Suriyeli mülteciler medyaya verdikleri demeçlerde dönüş sebeplerinin Türkiye'de göçmenlere karşı artan nefret suçları ve siyasetçiler tarafından körüklenen göçmen karşıtı retorik olduğu belirtildi.

27 Eylül: Eurostat verilerine göre Haziran ayında AB ülkelerinde iltica başvurusunda bulunan Türk vatandaşlarının sayısı bir önceki aya göre yüzde 31 artış gösterdi.

1 Ekim: Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türk ordusu tarafından kuzey Suriye'de oluşturulan güvenli bölgelere 2016 yılından bu yana yarım milyondan fazla Suriyelinin gönüllü olarak yerleştiğini açıkladı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

26 Eylül: Temmuz 2016'daki darbe girişiminin ardından gözaltına alınan eski polis şefi Lokman Kırıcılı'ya ait yayımlanan tutanaklar, Kırıcılı'nın gözaltı esnasında ağır işkenceye maruz kaldığını ve yalan beyan içeren bir itiraf ifadesini imzalamaya zorlandığını ortaya çıkardı.

29 Eylül: İstanbul Valiliği, bir LGBT yürüyüşü sırasında göstericilere fiziksel şiddet uygulanan polis şiddeti nedeniyle hakkında suç duyurusunda bulunulan polis amiri Hanifi Zengin hakkında soruşturma açılmasına izin vermedi.

30 Eylül: Bir Kahramanmaraş cezaevinde tutulan siyasi mahkumların, kendini kontrgerilla olarak tanıtan kişilerce ters kelepçelendiği ve işkenceye maruz bırakıldığı duyuruldu.

1 Ekim: İstanbul'da polis, bir gösteriyi takip eden gazeteciler Hayri Tunç, Meral Danyıldız, Zeynep Kuray ve Rukiye Güzel'e fiziksel şiddet uyguladı.

2 Ekim: Bir Erzurum cezaevinde gardiyanlar bir açık görüş esnasında bazı mahkumlara kötü muamelede bulundu.

2 Ekim: Van'da polis, bir basın toplantısını takip eden Hakan Yalçın adlı bir muhabire fiziksel saldırıda bulundu.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

30 Eylül: Medyadaki haberlerde, Adalet Bakanlığı tarafından Almanya'da yaşayan sürgün gazeteci Cevheri Güven'in iadesinin talep edileceği duyuruldu.